

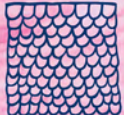
NIJOLĒ
LAURINKIENĒ

PIEŠĒ ANETE
BAJĀRE-BABČUKA

KĀ VEIKIA
SAULĒ VISA
DIENA?

SAULĒ –
DANGAUS KARALIENĒ

aukso žuvys

6+

**MAJAI ELŽBIETAI,
EMAI SOFIJAI
IR MARIJAI**

Esu dėkinga savo šeimai už pakantumą, nemažą laiką man skiriant kūrybai. Malonu, kad jie, taip pat kūrėjai, kūrybiškumą suvokia kaip vertybę; Mečys, sūnus Povilas bei dukra Beatričė ir jų antros pusės – Dovilė bei Valerianas. Ačiū – mieloms anūkėms Majai Elžbietai, Emai Sofijai ir Marijai, įkvėpusioms rašyti vaikams.

Dėkoju darniai besidarbuojančiai leidyklos komandai.

Leidinį parėmė:

Autorė Nijolė Laurinkienė
Redaktorės Jurgita Balčiūnienė ir Edita Šatkauskienė
Iliustratorė Anete Bajāre-Babčuka
Dizainerė Miglė Vasiliauskaitė

Bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (LIBIS) portale *ibiblioteka.lt*.

Šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokslo įstaigų bibliotekose, muziejuose ar archyvuose, draudžiama mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Tiražas 1500 egz.
Spausdino „BALTO print“

© Nijolė Laurinkienė, tekstas, 2023
© Anete Bajāre-Babčuka, iliustracijos, 2023
© Miglė Vasiliauskaitė, dizainas, 2023
© Leidykla „Aukso žuvis“, 2023

ISBN 978-609-8120-93-6

NIJOLĖ LAURINKIENĖ
**SAULĖ –
DANGAUS KARALIENĖ**

PIEŠĖ ANETE BAJĀRE-BABČUKA

Vilnius, 2023

Saulės vaizdinys
atkurtas remiantis lietuvių
ir latvių mitologija bei
tautosaka.

MITOLOGIJA yra senovėje
gyvenusių žmonių, dar neturėjusių
mokslo žinių, pasakojimai apie
pasaulį, dievus ir žmones. Ji rodo,
kaip mąstė ir įsivaizdavo pasaulį
mūsų protėviai.

TAUTOSAKA – žmonių išmintis,
saugoma jų atmintyje ir persakoma
vienų kitiems. Pasakos, sakmės,
dainos, mįslės, patarlės ir priežodžiai –
tai vis tautosaka. Šiais laikais pasakos
ir kita tautosaka surašoma į knygas.

Lietuviai ir latviai, gyvenantys
prie Baltijos jūros, yra kaimynai
ir giminingos tautos. Dėl to jų
mitologijoje bei tautosakoje yra
daug bendrų dalykų.

SAULĒ DIENAŅĀ IR NAKTĪ

KAS YRA SAULĖ?

SAULĖ – tai milžiniška **ŽVAIGŽDĖ**, spindinti danguje. Iš visų žvaigždžių ji yra **ARTIMIAUSIA** mūsų planetai **ŽEMEI**, todėl ją matome geriausiai. Kitos žvaigždės regimos tarsi švytintys taškeliai naktiniame danguje.

Aplink Saulę ratu skrieja kitos planetos, taip pat ir Žemė su savo gyvuoju pasauliu – augalais, gyvūnais ir žmonėmis.

Yra tokia mįslė:

**KAS VAKARĄ MIRŠTA,
O RYTA GIMSTA?**

Diena

Pasirodžius Saulei **GIMSTA DIENA**.

Pirmiausia savo spinduliais

Saulė palytėja Žemę.

Ankstyvoji šviesa **BUDINA** naktį pailsėjusį **PROTA**, o tada į galvą ateina gerų minčių. Dėl to sakoma:

RYTO PROTAS SKAISTESNIS.

Rytas ypač tinka svarbiems darbams pradėti. Tai Saulės palaimintas laikas. Gaivus ir vaikus.

Jos **ŠVIESA** sutviska mariose, ežeruose ir upėse, pasklinda miškuose, laukuose ir pievose, sužiba rasoje ant žolės. Nušvinta miestai, gatvės, namai, kiemai. Apšviečiamos kertės, paloviai, užkaboriai. Saulė **SUNAIKINA ŠMĖKLAS**, baubus, maumus, pabaisas – visus grėsmingus padarus, besislepiančius tamsoje. Jos spinduliai kas rytą **ATNAUJINA PASAULĮ**.

Saulė žadina mus iš miegų: skverbiasi į užmerktas akis, glosto skruostus, plaukus. Tarytum iš naujo gimę ir pasisėmę iš Saulės jėgos, keliamės gyventi naują dieną.

Saulė pradeda dieną patekėdama, o užbaigia nusileisdama.

KAIP SAULĖ ATsirADO?

Pasakojama, jog kadaise Saulę sukūręs **KALVIS**, nuostabių dalykų kalėjas, tiesiog **STEBUKLADARIS**.

Dėl to jis **PANAŠUS** į patį **DIEVĄ**.

Nukalęs Saulę Kalvis **ĮMETĖ** ją į dangų.

Iki šiol ji mums ir tebešviečia.

KAIP SAULĖ ATRODO?

Saulė yra matoma kaip didžiulis **UGNIES RUTULYS** ar aukso kamuolys aukštai virš mūsų galvų. Per dieną tas spinduliuojantis ratilas pamažu **RIDENASI** dangumi. Todėl tekanti Saulė vadinama **RIDVOLĖLE**.

Kadaise žmonės manė, kad **SAULĖ** yra didžiai graži **MOTERIS**, pasipuošusi puikiais tviskančiais rūbais. Su aukso spurgelių vainiku arba žibančia **KARŪNA** ant galvos. Apsirengusi baltais šilko **MARŠKINĖLIAIS**, ilgu lig žemės gausiais pažibais apkaišytu **SIJONU**.

Liemuo sujuostas vingriais ženklais raštuota juosta. Ant rankų – žėrinčios žalvarinės **APYRANKĖS**, ant pirštų – aukso **ŽIEDAI**. Kojos apautos dailiomis blizgiomis žalvario **KURPAITĖMIS**.

Saulė rodomi **GELTONOMIS**, spinduliuojančiomis **KASOMIS**, kartais jas išsipina ir aukso plaukai plaikstosi danguje, draikosi vėjyje. Kai Saulelė paleidžia savo ilgus švytinčius plaukus, diena būna šviesi ir saulėta. Plaukams nutįsus lig žemės, visa **NUŠVINTA**.

